

लुम्बिनीमा बन्दैछ अन्तर्राष्ट्रिय ध्यान केन्द्र

महत्वाकांक्षी गुरुयोजना पनि पुरा हुँदै

रमेश पराजुली

बुटवल, ५ चैत ।

बुद्ध जन्मस्थल लुम्बिनीमा अन्तर्राष्ट्रिय ध्यान केन्द्र निर्माणको काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ । सुविधा सम्पन्न ध्यान केन्द्रको पहिलो चरणको काम पूरा भएर अहिले धमाधम चलिरहेको दोस्रो चरणका कामको प्रगति पनि ९० प्रतिशत पुगेको छ । आगामी जेठ २ गते बुद्ध जयन्तीको दिन उदघाटन गर्ने तयारी भइरहेको लुम्बिनी विकास कोषले जनाएको छ ।

२०७६ को असारसम्म सक्ने लक्ष्य थियो । सभा हलको काम निर्धारित समयमा नसकिएपछि टेक्काको अर्वाध थपिएको थियो । दोस्रो चरणको काम आउँदो असार मसान्तसम्म सक्ने सम्झौता थियो । यस ध्यान केन्द्रमा एकैसाथ आठ हजार जनाभन्दा धेरैले ध्यान गर्न सक्छन् । ध्यान केन्द्रको संरचना निर्माण पूरा भएर सौन्दर्यकरणसँगै बाहिरी काम चलिरहेको लुम्बिनी विकास कोषका सदस्य सचिव सानुराजा शाक्यले बताए ।

उनका अनुसार विश्वका बौद्ध धर्म मान्ने देशमात्र नभएर अरु पश्चिमा मुलुकका अध्येता तथा अनुसन्धानकर्ताका लागि पनि आकर्षक गन्तव्य बनाउने गरी सभाहलसहित अन्य संरचनाहरू बनिरहेको छ । लुम्बिनी पर्यावरणको हिसाबले, शान्तिको हिसाबले, जलचरको हिसाबले, जैविक विविधताको हिसाबले र संसारभर शान्ति छर्ने मुहानको हिसाबले पवित्र भूमि रहेको उल्लेख गर्दै उनले सोही अनुरूपका निर्माण कार्य चलिरहेको बताए । यद्यपि, कतिपय संरक्षणविद्हरूले भने लुम्बिनीमा कृत्रिम संरचना ज्यादा बनाउन नहुनेमा सचेत बनाउँदै आएका छन् ।

२०७५ वैशाख १७ गते बुद्ध जयन्तीमा राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले यसको शिलान्यास गरेकी थिइन् । पहिलो चरणमा सभा हल, दुईशौचालय, कन्ट्रोलरूमसहितका संरचनाहरू बनाउन अनक अर्घाखाँची बाबुल

जेभी सिद्धार्थनगरले ३१ करोड ७९ लाखमा टेक्का पाएको थियो । दोस्रो चरणको काम ३३ करोड लागतमा निर्माणाधीन छ । दोस्रो चरणको काम लुम्बिनी अर्घाखाँची बाबुल जेभीले गरिरहेको छ ।

२०७४ को बुद्ध जयन्तीका दिन हावाहुरीले कार्यक्रम स्थल भत्काएपछि सो कार्यक्रममा आएका तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले ५ हजार क्षमताको ध्यान केन्द्र बनाउने घोषणा गरेका थिए ।

दोस्रो चरणको काम ९० प्रतिशत पूरा दोस्रो चरणमा सभाहलको भित्री बाहिरी सजावट, विशिष्ट पाहुनाका लागि प्रतीक्षा कक्ष, कम्पाउण्ड वाल, ल्याण्ड स्केप, भीआइपी पार्किङ, विद्युतीकरण, सौन्दर्यकरण, बुद्ध मूर्ति सहितको कलात्मक बाउन्ड्री, हरियाली बगैँचा, वाटर फाउन्टेन, साउन्ड सिस्टम जडान लगायतका काम अन्तिम चरणमा पुगेका छन् ।

त्यस्तै, दोस्रो चरणमा रोष्टममा उभिएर गरिने भाषणलाई विभिन्न भाषामा अनुवाद हुने अत्याधुनिक प्रविधिसमेत जडान गरिनेछ । कोरोना महामारीका कारण केही समय अवरुद्ध भएको निर्माण कार्य त्यसपछि भने जारी छ । विकास कोषका आयोजना प्रमुख सरोज भट्टाराले आगामी जेठ २ गते बुद्ध जयन्ती समारोह नयाँ हलमै गर्नेगरी निर्माण कार्य चलिरहेको बताए ।

निर्माण कम्पनीलाई आवश्यक पर्ने सहयोग उपलब्ध हुने बताउँदै तोकिएको समयमै निर्माण सक्नेगरी जनशक्ति परिचालन गर्न निर्देशन दिइएको भट्टाराले बताए । उनले निर्माण कार्य करिब ९० प्रतिशत सकिएको र तोकिएको समयमै पूरा हुने बताए ।

परिसरबाटै शान्तिको आभाष गराउने लक्ष्य

सभाहलका संरचना शान्तिको आभाष गराउने उद्देश्यसहित डिजाइन गरिएको छ ।

कोषका योजना प्रमुख भट्टाराले आगामी जेठ २ गते बुद्ध जयन्ती समारोह नयाँ हलमै गर्नेगरी निर्माण कार्य चलिरहेको बताए ।

परिसरमा प्रवेश गरेपछि शान्तिको प्रतीक अथवा 'पोजेटिभ भाइब' ल्याउनेखालका संरचनाको डिजाइन गरिएको जनाइएको छ । सकारात्मक सोचको प्रतीकको चिन्हको रूपमा यसको सजावट र डिजाइन गरिएको

कोषका योजना प्रमुख भट्टाराले दाबी छ । ध्यान गर्दा आनन्दको अनुभूति होस् भनी ध्यानकेन्द्रको छानो गोलाकार रुफ इलिभेसन इलिप्टिकल आकारमा डिजाइनमा निर्माण गरिएको छ । यहाँ प्रयोग भएका सामग्री अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा अब्बल मानिएका कम्पनीबाट समेत ल्याइएको बताइएको छ ।

यहाँ सभा हलमात्रै ३ सय ८६.८८ वर्ग मिटरको बन्दैछ ३८ हजार वर्ग मिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको सभाहलको छानो ५० एमएमको इपिएस स्यान्डबिच प्यानलको टूसबाट बनेको छ । ध्यान केन्द्रमा

मौसमअनुसार ६ देखि ८ डिग्रीसम्म तापक्रम तलमाथि हुनसक्ने इपिएस प्यानल प्रयोग गरेर छानो हालिएको छ । सभाहलको उचाइ १२.३३ देखि २०.४९ मिटरसम्म रहेको छ ।

हलमा ध्यान गर्न प्रत्येक व्यक्तिको लागि एक वर्ग मिटरको क्षेत्रफल राखिएको छ, जसमा एउटा ब्लकमा चारजना मानिस बस्ने सक्ने गरी बनाउने व्यवस्था मिलाइएको छ । तीन वटा मुख्य प्रवेशद्वार राखिएको सभाहलभित्र ५५ वटा टोकाबाट प्रवेश गर्न सकिनेछ भने, ५५ वटै गोलाकार आकारका झ्याल बनाइएको छ । केन्द्रको सम्पूर्ण काम पूरा हुँदा ७० करोड रुपैयाँ लागत पुग्ने भट्टाराले बताए ।

यहाँ अन्तर्राष्ट्रियस्तरका ध्यान तथा सार्कस्तरीय सम्मेलन पनि सहजै गर्न सकिन्छ । वातानुकूलित सभाहलको बिचको माथि आकर्षक कमलको फूल बनाइएको छ । सभाहलमा प्रवचन, भाषण जुनसुकै कुनाबाट पनि स्पष्ट सुन्न सकिने किसिमले अत्याधुनिक स्पीकरको व्यवस्था, कार्यक्रमको प्रत्यक्ष प्रसारणका लागि भिडियो स्क्रीन तथा पर्याप्त लाइटको व्यवस्था हुनेछ ।

पुरा हुँदै लुम्बिनी गुरुयोजना

गुरुयोजनाको अन्तिम कामको सुरुवात भएसँगै लुम्बिनीमा अबका दुई वर्षभित्र अस्पताल, १४ किलोमिटर सडक, ब्लकरोड २३ किलोमिटर, सडकको दुवैतर्फ आठ/आठ मिटरको हरियाली, १३ ठाउँमा आकर्षक गेट, पर्सा र लखरियामा मूर्तिसहित आकर्षक प्रवेशद्वार, चारवटा पञ्चधातु पार्क, एक सारस सिद्धार्थ पार्क, एक हजार ७ सय सडक बत्ती, आठ वटा पार्किङस्थल र आन्तरिक लिफ्टेज सडक बनाइने विकास कोषका योजना प्रमुख भट्टाराले बताए । अस्पताल निर्माणका लागि जग्गा प्राप्तिको प्रक्रियामा रहेको उनले बताए ।

लुम्बिनी विश्वका बौद्धमार्गीको आस्थाको केन्द्र हो । देशको प्रमुख पर्यटकीय केन्द्र बनेको यो पवित्र स्थलमा बर्सेनि स्वदेशी र विदेशी गरी लाखौं पर्यटक आउँछन् ।

खान पकाउन पानी कुदैं बस्ने गाउँ

दाङ, ५ चैत ।

स्मार्ट सिटीको नाम दिइएको तुलसीपुर बजारदेखि १३ किलोमिटर दूरीमा रहेको कल्ले-बल्लेका बासिन्दा अहिले पानी नपाउँदा काकाकुल बनेका छन् । धारा जडान गरिएको छ । घरअगाडि नै पाइप पुगे पनि पानी आउँदैन । वर्षातमा पानीको सहज आपूर्ति हुने भए पनि हिउँदमा भने तुलसीपुर उपमहानगरपालिका-३ का आधा दर्जन गाउँ काकाकुल हुन्छन् ।

धारामा पानी नआएपछि तीन घण्टा हिँडेर खेलाबाट पानी ल्याउनुपर्छ । खोलामा पनि पालो पाउन गाह्रो पर्छ । धारामा कहिले आउँछ, कहिले आउँदैन, अम्बास निवासी शशिकला विकले भनिन्- धारामा पानी नआएपछि खोलामा गएर ल्याउनुपर्छ, त्यहाँ पनि पालो कुर्नुपर्छ ।

सडक र विद्युत् पुगे पनि सहजै खानेपानी पुग्न नसकेको उनको गुनासो थियो । घरमा पानी सकिएको हुन्छ, पानी ल्याएपछि मात्र खाना पकाउने तयारी हुन्छ, विकले भनिन्, तर कहिले १२ बजेसम्म पनि पानी ल्याई नपुर्‍याउँदा त्यतिबेलासम्म खान पकाउन सकिँदैन ।

गाउँका सबै मान्छे २-३ घण्टा हिँडेर धारेखोला गएर पानी ल्याउने गर्छन् । त्यहाँ पनि पालो पाउँदैन । मुहान सानो भएकाले पहिले गएकाले मात्र पानी पाउँछन् तर पछि गएकाले पानी पाउन पनि मुस्किल हुने गरेको अर्का स्थानीयवासी सावित्रा विकले बताए । पानी ल्याउन हामी राति ३ बजे उठेर जानुपर्छ, जो अघि गयो, उसैले पानी पाउने र पछि गएकाले पानी पनि नपाउने अवस्था छ, उनले भने, पानी ल्याउनलाई राति नै

उठ्नु पर्छ ।

पालो पाएपछि ६ बजे घर पुगिन्छ, नत्र भने १०-११ बजे गरेको उनीहरूको गुनासो छ । त्यहाँ थापानी र घुटघुटेबाट पानी ल्याउने गरिएको छ । त्यहाँ गाउँका दुईवटा ट्याङ्की छन् । तीमध्ये एउटा ट्याङ्कीको कल्लेबल्ले र अर्को ट्याङ्कीको अम्बासमा पानी पठाउने गरिन्छ । हिउँदमा पानी नपाउने समस्याले वर्षौंदेखि आफूहरू आजित भएको स्थानीयवासी मालबहादुर वलीले बताए । पटक-पटक निर्वाचनको समयमा पानी ल्याइदिने आश्वासन दिने गर्छन्, उनले

भने, त्यसपछि फर्केर पनि नआउने अवस्था छ, अब निर्वाचन हुन लाग्यो नेताहरूले पानी, सडक, विद्युत्लगायत सपना बाँदैन थालेका छन् ।

अहिले त्यहाँ सडक र विद्युत् पुगेको छ । विद्युत् पनि वर्षा लामो बित्तिकै जाने गर्छ । दुई वर्ष अघि यहाँ विद्युत् जडान गरिए पनि बेलाबखत बित्त जाने, आउने समस्या भइरहेको छ । एउटा रूख ढल्यो कि विद्युत् बन्द हुन्छ, त्यसलाई मर्मत गर्न कसैको पनि चासो हुँदैन, स्थानीय अगुवा लीलामणि बाँठाले भने, सडकको पनि बर्सातमा त्यस्तै समस्या हुन्छ । कल्ले, बल्ले, टुनापानी, नाउला, अम्बास, शीतधारालगायत गाउँमा खानेपानी पुर्‍याउनका लागि पहल थालिरहेको तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाका प्रवक्ता सूर्यबहादुर डाँगीले बताए । रासस

